

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Інтеграція української системи освіти до світового освітнього простору вимагає принципово нових підходів до розробки та використання технологій, спрямованих на оволодіння студентами навичок одержання, опрацювання та використання нової інформації. В цьому контексті дуже важливим є питання індивідуалізації навчального процесу на основі поєднання фундаментальної науки, процесу навчання та практичної спрямованості отриманих результатів.

Виходячи з того, що індивідуально-консультативні заняття проводяться з метою підвищення рівня знань та підготовки студентів, а також розвитку їхніх творчих здібностей, викладачу доцільно використовувати індивідуальний підхід до організації такої роботи, спираючись на сучасні досягнення психології та педагогіки. Так, одним із методів, який дозволяє виявити індивідуальні здібності студента та спрямувати їх на досягнення поставленої мети, є НЛП (нейро-лінгвістичне програмування).

Чому саме НЛП? Справа в тому, що кожен із нас, у процесі спілкування з зовнішнім світом, використовує свій шлях отримання інформації. Деякі пізнають світ переважно за допомогою наочних вражень (таких називають візуалами), інші — через відчуття (кінестетики) або на слух (аудіали), але є й такі, що спираються на конкретні знання та інтуїцію (їх називають раціоналами або дискретами). Отже, виходячи зі способів сприйняття інформації всіх нас можна умовно розподілити на чотири основних типи. Саме це (та багато іншого) вивчає НЛП. Ця теорія досліджує зв'язок між процесами, що відбуваються в мозку («нейро»), та їх відображенням у мові («лінгво»), що дозволяє створити певні моделі поведінки в процесі сприйняття та відображення інформації, тобто програмувати ефективну діяльність. Отже, перший кит НЛП — процеси, що відбуваються в мозку. Різні люди використовують різні шляхи отримання та аналізу інформації. Але як з'ясувати, хто перед нами: «візуал», або, наприклад, «кінестетик»? Допоможе другий кит — лінгвістичний. Звертаючи увагу на те, яким чином людина відображає отриману інформацію, мож-

на дізнатися про її сприйняття світу. З'ясувавши, до якого типу належить людина, можна побудувати спілкування з нею таким чином, щоб досягти максимального порозуміння та зацікавленості, налаштуватись на її хвилю сприйняття всесвіту. І, нарешті, третій кит НЛП — програмування — дозволяє «запрограмувати» на побудову «моделі успішної поведінки», за якої відбувається найповніша реалізація творчого потенціалу та здібностей.

Як використати цей підхід у навчальному процесі з метою підвищення його ефективності?

Під час здійснення індивідуально-консультативної роботи викладач має можливості виявити, яким способом кожний студент отримує та аналізує інформацію. Так, наприклад, обравши конкретну тему доповіді чи індивідуального завдання, «студент-аудіал» зверне увагу на спосіб доведення інформації до слухача, «візуал» — зосередить увагу на оформленні роботи та обов'язково доповнить теоретичний матеріал наочною інформацією, «кінестетик» проілюструє свою роботу яскравими прикладами, а дослідження «дискрета» буде мати чітко структурований та формалізований вираз. З'ясувавши, до якого типу належать окремі студенти, викладач у змозі: по-перше, грамотно побудувати процес викладання лекційного матеріалу, щоб бути зрозумілим і цікавим студентам із різними типами сприйняття інформації; по-друге, правильно організувати роботу в семінарських групах, щоб залучити всіх студентів до роботи на семінарі; по-третє, раціонально розподілити студентів по підгрупах для виконання творчих колективних завдань. Так, наприклад, результатом поєднання в межах однієї підгрупи можливостей «візуала», «аудіала», «дискрета» та «кінестетика» є чітко структурована робота, побудована на творчому поєднанні теоретичної, практичної, формалізованої інформації з елементами наочності та яскравими прикладами. Презентація такої роботи є дійсно захоплюючою подією, оскільки однаково зрозуміла та цікава студентам із різним типом сприйняття інформації.

Виходячи з досвіду проведення індивідуально-консультативної роботи з використанням методів НЛП у процесі вивчення курсів «Політична економія» та «Економічна теорія-2: Трансформаційна економіка та економічна політика», можна стверджувати, що дана методика сприяє оволодінню студентами навичок одержання, систематизації, опрацювання та використання нової інформації, підвищує зацікавленість та мотивацію до навчання, оскільки дозволяє кожному розкрити та реалізувати свій творчий потенціал.